

lod. Vort Ideal har altid været at naa frem til selvstændige Jordbrug. Derfor er vi stadig, naar Loven om Husmandsbrug er blevet revideret, gaaet et Stykke hen imod det Maal; det er ogsaa det, der i Øjeblikket tilsigtes. Vel er jeg klar over, at Loven ikke kan løse Jordspørgsmaalet, saa lidt som Udstykningsloven kan det, men begge disse Love i Forening bærer et godt Stykke hen imod det Maal, vi tilstræber, nemlig stadig at fængsle flere og flere til Jorden. Det er det, det gælder om, og det Spørgsmaal vil i Fremtiden ogsaa optage Sindene ret stærkt.

Det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) oplæste et Program, som jeg i mangt og meget er enig med ham i, og han endte med at sige, at den danske Husmandsforening, som ogsaa jeg er Medlem af, ikke vil paatage sig Ansvaret for at standse den Udvikling, som er begyndt ved denne Lovgivning. Nej, det kan vi være enige om; ingen vil paatage sig Ansvaret derfor, thi denne Lovgivning er sikkert en af de bedste sociale Reforme, som den danske Rigsdag har vedtaget. Vi har faa Love, som opmuntre Folk til at spare og giver Præmie for Flid; men det gør denne Lov, idet den i Virkeligheden siger til den tjenende Ungdom: Hvis du vil blive her og arbejde paa Jorden, og hvis du vil have selvstændigt og eget Hjem, maa du have Forstaaelsen af, at du i Tide maa være sparsommelig, thi saa staar Samfundet parat til at yde en Haandsrækning til Oprettelsen af et selvstændigt Hjem, som for de fleste Mennesker staar som Betingelse for et lykkeligt Liv. Jeg kan ikke undlade at nævne en Tanke, som jeg stadig har syslet med. Jeg tror, at den almindelige Landarbejdertype vil forsvinde; der vil selvfølgelig altid blive nogle, som ikke egner sig til at have et selvstændigt Brug; men i det store og hele staar det for mig saaledes, at de almindelige Bøndergaarde og de store Gaarde benytter særlig den unge Arbejds-kraft, hvorimod de ældre tænker paa at sætte Bo, og de skal da have et Jordbrug saa stort, at de kan leve deraf. Det har altid været mit Ideal, og det tror jeg kan blive praktiseret paa Landet, hvorimod Arbejderne i Byerne maa blive Lønarbejdere. Denne Lov bidrager til, at der paa Landet efterhaanden kan stiftes selvstændige Hjem.

Jeg hilser med Glæde, at Grænsen for Laanesummen bliver sat op. Det er ganske nødvendigt, og det er en Følge af Tidens Udvikling. Jeg kan i det store og hele slutte mig til det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) ogsaa til hans Motivering af, at Renten bør forhøjes. Vi maa

være fri for, at Staten lider Rentetab. Der er dernæst den Fordel ved at komme ind under denne Lov, at de paagældende kan nøjes med en lille Udbetaling, saa at de kun har Renter at betale. Naar man ellers skal etablere sig, skal man som Regel udbetale $\frac{1}{3}$ eller saa, og hvis man ikke er i Besiddelse af denne Kapital, skal man ikke alene svare Renter, men ogsaa Afdrag, og de kan være ret store, og Kapitalen skal i Regelen betales ud i Løbet af 10—12 Aar. I følge det foreliggende Lovforslag faar de Pengene til almindelig Rente og skal ikke betale Afdrag de første 5 Aar, og derefter skal de kun betale et slideligt Afdrag. Det er de store Fordele ved denne Lov. Jeg kunde for Resten ønske, at Lovforslagets Titel forandredes til Forslag til Lov om Oprettelse af Jordbrug i Stedet for Husmandsbrug, nemlig saadanne, som under almindelige Forhold kunde være selvstændige Hjem.

I § 12 staar der, at en Lejer, hvis Jord er særlig matrikuleret, kan komme ind under Husmandsloven. Jeg kunde have ønsket, at ogsaa saadanne smaa Husmænd med 2—3 Tdr. Land, hvis de paa en eller anden Maade er blevet af med Jorden og ellers er kvalificerede, kunde komme ind under Loven og faa Statslaan. Jeg kan ikke se andet, end at disse smaa Ejere maa have samme Ret som alle andre Mennesker, naar de ernærer sig ved Landbrug, til at komme ind under Loven. Jeg forstaar, at saaledes som Loven har været affattet, har de ikke kunnet komme ind under den, og jeg henstiller altsaa, at de tages med.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa de enkelte Paragraffer, der jo er omtalte udførligt, men skal slutte med at anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling og Fremme her i Tinget.

Starcke: Som det allerede er sagt af det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen), vil Behandlingen af dette Lovforslag neppe give Anledning til Drøftelse af de store Principper, som om nogle Aar vil komme, naar Loven skal lægges om paa et helt andet Grundlag. Dette er en Fortsættelseslov, en Lejlighedslov, og ikke noget andet, og der er derfor ingen Grund til at betragte den under noget andet Synspunkt. Vi maa blot undersøge, om den indenfor denne Ramme virker i Retning af det Maal, man kunde ønske, eller om den skyder længere bort derfra. De Betragtninger, som det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) gjorde gældende, om, at man oprindeligt havde villet oprette saadanne smaa Brug